

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(Drukowane jako rękopis).

Rok VIII.

WARSZAWA, DNIA 30 WRZEŚNIA 1931 R.

Nr. 18.

TREŚĆ:

	str.		str.
Ruch służbowy	177	Raport Komitetu Macmillana	178
Przyjmowanie wpłat na rachunki złotowe banków zagra- nicznych	177	Wkłady w instytucjach kredytowych	182
Wypełnianie wykazów weksli z portfelu „R”.	177	Kredyty krótkoterminowe.	182
Zmiany w urzędowej stopie dyskontowej	178	Ruch spółek akcyjnych według rejestrów handlowych	182

Ruch służbowy.

Emerytowanie.

Władysław Roszkowski, Dyrektor Oddziału w Łomży, Aleksander Czyż, urzędnik Oddziału w Krakowie i Michał Gołemberski, urzędnik Oddziału w Poznaniu.

Zmarli.

Andrzej Bator, emerytowany urzędnik Oddziału w Pińsku i Wacław Ochorowicz, emerytowany urzędnik Oddziału Głównego.

Przyjmowanie wpłat na rachunki złotowe banków zagranicznych.

(Dział XII Spisu Okólników).

Niektóre Oddziały odmawiają przyjmowania wpłat na rzecz banków zagranicznych, posiadających w Banku Polskim złotowe rachunki lorowe, narażając przez to Bank na uzasadnione reklamacje ze strony zagranicznych korespondentów. Odmowa ta pochodzi prawdopodobnie stąd, że klienci zapytują się, czy dany bank posiada rachunek żyrowy, na co Oddziały, po sprawdzeniu spisu rachunków żyrowych, odpowiadają przecząco.

Przypominając analogiczną treść notatki, zamieszczonej w Wiadomościach Banku Polskiego Nr. 3 z 15 lutego 1930 r., str. 35, poleca się przestrzegać, aby w każdym wypadku żądania przyjęcia wpłaty na rachunek banku zagranicznego sprawdzany był spis rachunków lorowych, znajdujący się na początku książki „Spis rachunków żyrowych”.

Wypełnianie wykazów weksli z portfelu „R”.

(Dział XII Spisu Okólników).

Niektóre Oddziały nie zupełnie ściśle stosują się do wskazówek listu okrężnego Nr. 21 z 20 sierpnia 1931 r. przy sporządzaniu wykazów weksli z portfelu „R”, przysparzając sobie w ten sposób więcej pracy. Wobec tego wyjaśnia się, że w myśl p. 5 na stronie 2 wspomnianego listu nie potrzeba wyszczególniać kwot wekslowych do zł 1.000 włącznie, lecz należy zamieszczać dopiero kwoty ponad zł 1.000. Natomiast, jeżeli w danym dniu płatności znajduje się tylko jeden weksel na zł 1.000 lub mniej (nawet na zł 100), nie powinno się zaznaczać w odnośnej rubryce „leffet”, lecz powinno się wskazywać nazwisko wystawcy, tak jak przy wekslach ponad zł 1.000.

Poza tem wykazy mogą być przesyłane do Wydziału Zagranicznego bez listu.

Zmiany w urzędowej stopie dyskontowej,

które należy zaznaczyć w „Wiadomościach Banku Polskiego” Nr. 17 z 15 września 1931 r., str. 176:

Anglja	z	$4\frac{1}{2}\%$	na	6%	która obowiązuje od dn. 21.IX.1931 r.
Indje	„	7%	„	8%	„ „ „ 22.IX.1931 r.
Czechosłowacja	„	5%	„	$6\frac{1}{2}\%$	„ „ „ 23.IX.1931 r.
Danja	„	$4\frac{1}{2}\%$	„	6%	„ „ „ 26.IX.1931 r.
Grecja	„	9%	„	12%	„ „ „ 27.IX.1931 r.
Norwegja	„	5%	„	6%	„ „ „ 26.IX.1931 r.
„	„	6%	„	8%	„ „ „ 28.IX.1931 r.
Italja	„	$5\frac{1}{2}\%$	„	7%	„ „ „ 28.IX.1931 r.
Szwecja	„	4%	„	5%	„ „ „ 21.IX.1931 r.
„	„	5%	„	6%	„ „ „ 25.IX.1931 r.
„	„	6%	„	8%	„ „ „ 29.IX.1931 r.
Holandja	„	2%	„	3%	„ „ „ 29.IX.1931 r.

Raport Komitetu Macmillana.

W listopadzie 1929 r. powołał Kanclerz Skarbu Angielskiego specjalny komitet do zbadania spraw bankowych, pieniężnych i kredytowych, dotyczących zarówno Anglii, jak i innych krajów. Do komitetu powołano 14 osób, w tem czterech przedstawicieli bankowości, dwóch znanych profesorów pieniążnictwa (J. M. Keynes i T. E. Gregory), wreszcie przedstawicieli przemysłu, handlu i pracowników. Przewodniczącym został Lord Macmillan, wybitny prawnik. Zadaniem komitetu było wydać opinię na podstawie przeprowadzonych badań, w jaki sposób system pieniężno-kredytowy powinien przyczynić się do rozwoju handlu, przemysłu i wzrostu zatrudnienia. Praca została rozpoczęta natychmiast, przyczem polegała nie tylko na badaniach teoretycznych, ale również w dużym stopniu na gromadzeniu ustnych i pisemnych opinii przedstawicieli bankowości w Anglii, Niemczech i Stanach Zjednoczonych, oraz przedstawicieli przemysłu, handlu i uniwersytetów. Wyniki tych badań zostały ujęte w obszernem sprawozdaniu, które opublikowano w lipcu roku bieżącego. Sprawozdanie omawia szczegółowo system pieniężny i jego działanie, a ponadto zawiera ciekawe zalecenia w sprawach pieniężnych, z których jedne posiadają znaczenie ogólne, inne zaś dotyczą tylko Anglii.

Zalecenia o charakterze ogólnym poświęcone są głównie zagadnieniu, w jaki sposób można wyjść ze stanu obecnej depresji. Dostosowanie kosztów produkcji do obecnego poziomu cen jest drogą niepewną do tego celu, dlatego że wszelkie próby obniżenia płac napotykają na opór pracowników. Jedynym sposobem jest, zdaniem komitetu, podwyższenie obecnych cen, które są szkodliwe dla wszystkich krajów, gdyż powodują wszędzie straty dla przemysłu i bezrobocie. Jest to również sposób najbardziej sprawiedliwy. Zwyżka cen obniży ciężar zadłużenia międzynarodowego, który nadmiernie wzrósł skutkiem dotychczasowego ich spadku; wpłynie ona na powiększenie zysków przemysłu, a co za tem idzie na wyrównanie części poniesionych strat przez przedsiębiorców i akcjonariuszów; przyczyni się wreszcie do zwiększenia produkcji i zatrudnienia, dzięki czemu warstwy pracujące zyskają na niej więcej, aniżeli tracą.

Zadanie podwyższenia cen spoczywa na bankach biletowych, które winny je rozwiązać w taki sposób, ażeby oprzeć współczesne gospodarstwo społeczne na zasadach rentowności. Komitet przypuszcza, że w tym celu wystarczy podwyższenie cen do poziomu z 1928 r., podkreśla jednak, że dokładna odpowiedź na to pytanie zależy od tego, czy tymczasem nie zostaną obniżone płace, względnie czy możliwa okaże się zwyżka cen bez groźby inflacji.

Zwyżkę cen osiągną banki biletowe dosyć łatwo, muszą jednakże w tym celu ściśle współpracować z sobą. Następnem z kolei ich zadaniem, ale znacznie trudniejszym, będzie stabilizacja cen na osiągniętym poziomie. Doświadczenie najlepiej wskaże, jak wykonać obydwie te zadania. Stałość cen w dłuższym okresie czasu zależy od dostatecznych rezerw złota, których niedostatek może stanąć na drodze do przyszłej pomyślności, jeżeli banki biletowe nie będą mu przeciwdziałały drogą współpracy z sobą. Należy uświadamiać opinię publiczną, że właściwem zadaniem rezerw złotych jest wyrównywanie deficytu bilansu płatniczego. Na ten cel obecne zapasy złota wystarczą w zupełności, o ile tylko będą oszczędnie używane. Komitet Macmillana proponuje zasady używania złota, które są zgodne całkowicie z zaleceniami Komitetu Finansowego Ligi Narodów. Zasady te są następujące. Wszystkie kraje o walucie złotej nie będą puszczały w obieg monet złotych, ani certyfikatów złotych. Banki

biletowe będą od czasu do czasu zastanawiały się wspólnie nad tem, czy należy zwiększyć, czy też zmniejszyć wymagania statutowe w sprawie rezerw złotych. Komitet wyraża przypuszczenie, że obecnie wymagania te winny być zmniejszone. Takie zmiany wymagają jednak elastycznych przepisów, dotyczących aktywów banków biletowych, a zatem statuty tych banków nie powinny być zbyt rygorystyczne w odniesieniu do rodzaju aktywów oraz wysokości rezerw złotych zarówno w stosunku do depozytów, jak i biletów w obiegu. Statuty banków biletowych mogą uznawać należności w innych bankach biletowych lub w Banku Rozrachunków Międzynarodowych za równoważne złotu.

Obowiązkiem banków biletowych jest ponadto przeciwdziałanie wahanom cen w okresach krótszych, rocznych na przykład. Obowiązek ten wypełniają banki biletowe zapomocą kontrolowania ilości kredytu i jego warunków. Niema żadnych zasad naukowych, na podstawie których winna się opierać ta kontrola. Gubernator Strong wypowiedział przed komisją stabilizacyjną Kongresu w 1926 r. następujące słowa: „Niema żadnej formuły magicznej, którą można byłoby wprowadzić do Federal Reserve Act'u, celem kontrolowania cen. Omawiałem częstokroć to zagadnienie z wielu ekonomistami i zawsze zgadzaliśmy się, gdy chodziło o wyjaśnienie dokonanych przez system Rezerwy Federalnej czynności i ich skutki. Gdy natomiast zapytywałem ich, co należy czynić, wówczas słyszałem odpowiedź — panowie jesteście praktykami, wykonywającymi te czynności, przeto sami powinniście o tem decydować“.

Ogólna zasada kontrolowania kredytu i jego warunków winna polegać na tem, ażeby utrzymać produkcję i zatrudnienie na najwyższym poziomie, możliwym przy systemie waluty złotej i przy zachowaniu stałości cen. Cel ten zostanie osiągnięty, jeśli drogą kontroli kredytu będzie utrzymana możliwie duża stałość inwestycji kapitałowych. Jeśli przeto utrzymanie tej stałości będzie wymagało drobnych i częstych zmian stopy dyskontowej oraz innych warunków kredytu, to nie należy mieć przeciwko temu żadnych zastrzeżeń, ponieważ jednym z najważniejszych zadań banków biletowych jest przeciwdziałanie nadmiernej ilości środków pieniężnych lub nadmiernemu zadłużaniu.

Pierwszy krok do przywrócenia dawnego poziomu cen winny podjąć kraje wierzycielskie przez ujawnienie większej chęci do kupowania towarów oraz udzielania pożyczek krajom dłużniczym. Należy umożliwić w ten sposób krajom dłużniczym zrównoważenie bilansu płatniczego, jeśli bowiem będą one traciły nadal złoto na spłatę poprzednich zobowiązań, a nie będą mogły uzyskać nowych kredytów, to nie pozostanie im nic innego, jak zarzucić system waluty złotej. Skutek będzie taki, że deprecjacja walut krajów dłużniczych przyczyni się do zwiększenia wywozu ich towarów kosztem wywozu krajów wierzycielskich i w ten sposób nastąpi równowaga w rozdziale kapitałów.

Celem zwiększenia działalności kredytowej, kraje wierzycielskie winny z sobą współpracować za pośrednictwem własnych banków biletowych oraz instytucji, trudniących się emisją kapitałów. Komitet nakreśla następujące zasady, na których winny być udzielane kredyty krajom dłużniczym: Rozmiary udzielanych pożyczek przez kraje wierzycielskie będą większe, aniżeli w ostatnich dwóch latach. Banki biletowe i rządy dołożą starań, celem usunięcia przeszkód prawnych i administracyjnych, przeciwdziałających emisjom pożyczek zagranicznych na ich rynkach. Celem przyspieszenia poprawy handlu światowego, należy przede wszystkim udzielać pożyczek mocniejszym krajom dłużniczym, natomiast słabszym krajom korzystniej jest uprzystępnąć wywóz ich towarów, aniżeli dopuścić do nadmiernego zadłużania się. Gdyby kraje wierzycielskie nie miały chęci skierowywać swych oszczędności na inwestycje zagraniczne, to niech je zużywają u siebie; ich działalność inwestycyjna bowiem spowoduje wzrost przywozu z krajów dłużniczych, dzięki czemu złagodzi depresję w tych krajach. Banki biletowe winny prowadzić politykę, sprzyjającą obfitości taniego pieniądza, dzięki czemu będzie wzrastała suma kapitałów na cele dogodnego kredytu długoterminowego. Rola tych banków sprowadza się głównie do tego, ażeby wzbudzić zaufanie do trwałości niskiej stopy procentowej oraz ażeby skłonić banki depozytowe do obniżenia oprocentowania od wkładów, które w przeciwnym razie będą unikały rynku kapitałowego.

Dużą trudność dla rozwoju działalności kredytowej krajów wierzycielskich sprawia brak dobrych dłużników. Nierozsądne zużywanie wypożyczanych funduszy zachwiało kredytem dłużników i zniechęciło wierzycieli do pożyczania im. Wobec tego, że w wielu wypadkach pojedynczy wierzyciel nie chce ponosić obecnie ryzyka, przeto nieodzowna jest współpraca wszystkich wierzycieli, wyrażająca się w zbiorowej gwarancji udzielanych kredytów. Ponieważ poręka, udzielana dla zaciąganych kredytów przez rządy, ma wiele ujemnych stron, przede wszystkim dlatego, że nadmiernie obciąża je materialnie, przeto porękę taką mógłby stanowić fundusz, utworzony z wpłat dłużników i wierzycieli.

Zalecenia, dotyczące Anglii, mają głównie na celu zwiększenie władzy Banku Angielskiego nad rynkiem pieniężnym zapomocą złagodzenia przepisów, dotyczących emisji biletów, rezerw złotych oraz zacieśnienia współpracy z bankami akcyjnymi.

Dotychczasowy system obiegu biletów w Anglii nie odpowiada, zdaniem komitetu, wymaganiom współczesnym. Jedną z głównych zasad Aktu Peel'a, ustalającą ściśle ograniczoną sumę biletów w obiegu, która mogła być niepokryta złotem i skutkiem tego stanowiła obieg zaufania, podyktowana była obawą inflacji. Ponieważ jednak doświadczenia ostatnich lat wykazują, że inflacja, względnie deflacja, wynika niekoniecznie ze zmian w obiegu biletów i że częstokroć bywa spowodowana zmianami w sumie depozytów, przeto przepisy, obowiązujące Bank do regulowania jedynie tylko emisji biletów, są bezprzedmiotowe. Ponadto zasada pełnego pokrycia emisji biletów, z wyjątkiem tylko obiegu zaufania, wiąże niepotrzebnie rezerwy złota instytucji biletowej, skutkiem czego nie mogą one służyć właściwemu celowi, któremu powinny służyć, mianowicie wyrównywaniu zobowiązań zagranicznych.

Zdaniem komitetu emisja biletów winna być regulowana niezależnie od wysokości rezerw złotych, ponieważ czynniki, które wpływają na zmiany obiegu biletów są inne, aniżeli te, od których zależy wysokość rezerwy. Obieg biletów może się na przykład zmieniać zależnie od rozpowszechniania się zapłaty czekami. Najlepszym sposobem uregulowania emisji będzie uprawnienie Banku do emitowania biletów do sumy, nie przekraczającej zbytnio najwyższej emisji normalnej. Ponieważ doświadczenie wykazuje, że najwyższa emisja sezonowa wynosi 380 milj. funtów, przeto najwyższą granicę emisji biletów Banku Angielskiego można ustalić na 400 milj. funtów z tem zastrzeżeniem, że granicę tę można będzie zmieniać od czasu do czasu, jak również zezwolić bankowi na jej przekroczenie w razie potrzeby.

Regulowanie rezerw złotych Banku Angielskiego winno się opierać na zasadach, zapewniających bankowi większą swobodę dysponowania niemi. Dzięki temu stan kredytu wewnątrz kraju nie będzie podlegał częstym ograniczeniom, a publiczność przyzwyczai się nie przywiązywać dużego znaczenia do zmiany rezerw. Jednakże należy zastrzec ustawowo, ażeby rezerwy złota banku nie spadły poniżej sumy 75 milj. funtów. Proponując tę granicę minimalną, komitet uważa, że w zasadzie Bank Angielski nie powinien zezwalać na obniżenie się do niej rezerw złotych, lecz utrzymywać je stale na wysokim poziomie, ze względu na to, że krótkoterminowe zobowiązania Londynu przewyższają obecnie prawie dwukrotnie należności. Normalne wahania tych rezerw winny odbywać się tylko w granicach od 175 do 100 milj. funtów. Pierwsza suma nie jest bynajmniej granicą górną i rezerwy złota banku mogą je przewyższać. Ponieważ jednak chwilowo powiększanie tych rezerw ponad 175 milj. funtów jest niewskazane ze względu na istniejące trudności na rynku złota, przeto byłoby pożądane, ażeby bank uzupełnił je płynnymi należnościami, utrzymywanymi zagranicą. Suma tych należności, przy rezerwach złotych, wahałoby się od 175 do 100 milj. funtów, winna wynosić około 50 milj. funtów; dzięki niej bank będzie mógł oddziaływać na rynek dewizowy w większym stopniu, aniżeli dotychczas.

Komitet zaleca tak ścisłą współpracę Banku Angielskiego z bankami prywatnymi, jaka istnieje obecnie z brokerami, domami akceptacyjnymi i emisyjnymi. Brokerzy spełniają zawsze życzenia banku, który się do nich często odwołuje, a domy emisyjne nie wypuszczają żadnej pożyczki zagranicznej bez aprobaty gubernatora banku. Współpraca z bankami akcyjnymi mogłaby się przejawiać w formie częstych i regularnych zebrań przedstawicieli, którzy wypowiadaliby swe opinie swobodnie, lecz z zastrzeżeniem poufności. W czasie takich zebrań Bank Angielski mógłby ujawniać bankom swe posunięcia, które niezawsze są właściwie rozumiane. Banki akcyjne odgrywają dużą rolę w przyciąganiu wkładów zagranicznych, od których płacą czasem oprocentowanie wyższe od stopy rynkowej; porozumienie w tej sprawie z Bankiem Angielskim wzmocniłoby skuteczność jego posunięć w zakresie polityki dyskontowej.

Niezależnie od tego rodzaju współpracy, banki akcyjne winny przyczyniać się do wzmocnienia władzy Banku Angielskiego, utrzymując w nim część swych depozytów, stanowiących ich pogotowie kasowe. Mimo, że Anglia nie posiada przepisów, regulujących wysokość pogotowia kasowego, to jednak banki zawsze wykazywały w swych bilansach jego dostatecznie wysoki poziom; w roku 1930 stanowiło ono 10·5% depozytów, przyczem 4·5% zdeponowane było w Banku Angielskim, a reszta utrzymywana była w gotówce. W rzeczywistości jednak pogotowie kasowe banków nie odpowiadało tej wysokości dlatego, że banki przedstawiały je zawsze w korzystniejszym świetle, celem upiększenia bilansu. Wychodząc z założenia, że ten system nie zwiększa bynajmniej zaufania do banków, komitet zaleca, ażeby został on zaniechany i proponuje formę bilansu miesięcznego banków akcyjnych, w którym gotówka i depozyty w Banku Angielskim winny być podawane jako przeciętne dzienne. Ustalanie wysokości pogotowia kasowego pozostawia komitet wspólnemu porozumieniu Banku Angielskiego z bankami akcyjnymi, uważa jednak, że w londyńskich bankach clearingowych nie powinno obniżyć się ono poniżej 10% wkładów. Tak wysokie pogotowie nie odpowiada wprawdzie interesom banków, a nawet jest niepotrzebne dla bezpieczeństwa wkładców, jest ono jednak konieczne dla wzmocnienia instytucji biletowej, która za pośrednictwem depozytów bankowych kontroluje rynek.

Większą część pogotowia kasowego, gdyż około 6% depozytów, przechowują banki w swych kasach w biletach Banku Angielskiego, co jest przeżytkiem z tych czasów, gdy technika bankowa nie była dobrze rozwinięta. Banki nie miały dotąd żadnego impulsu, ażeby zaniechać tego zwyczaju, ponieważ zarówno przechowywane bilety jak i wpłacona do banku gotowizna procentu nie przynosi. Gdyby Bank Angielski poczynił pewne ułatwienia w uzyskiwaniu gotówki, na przykład drogą zwiększenia liczby oddziałów, to banki mogłyby zmniejszyć sumę przetrzymywanej obecnie gotówki co najmniej o 40 milj. funtów. Bilans Banku Angielskiego zyskałby wtenczas na przejrzystości, a ponadto można byłoby zmniejszyć o tę sumę proponowaną najwyższą granicę emisji biletów. Przyjęcie powyższych zasad przyczyni się do zwiększenia środków Banku Angielskiego. Ponieważ jednak środki te mogą okazać się nadal niedostatecznymi, przeto bank rozważy sprawę powiększenia kapitału zakładowego.

Podział Banku Angielskiego na dwa departamenty emisyjny i bankowy, pociągający za sobą ogłaszanie w oryginalnej formie bilansów tygodniowych banku, nie ma obecnie większego znaczenia i powinien być zniesiony. Za utrzymaniem dotychczas tego podziału przemawiały jedynie względy tradycji oraz łatwość, z jaką można było obliczyć na podstawie obecnego bilansu zyski, przypadające skarbowi, które zależały całkowicie od charakteru walorów, stanowiących pokrycie obiegu zaufania. Z chwilą jednak, gdy obieg zaufania wzrósł ponad 260 milj. funtów, co się czasem zdarzało, to podział ten nie ułatwiał obliczenia zysku, lecz tylko utrudniał, a ponadto wprowadzał zamieszanie pojęć, które miały inne znaczenie w Banku Angielskim a inne w pozostałych bankach biletowych. Jeśli podział Banku Angielskiego na departamenty zostanie zniesiony, to jego bilans będzie ogłaszany w formie takiej, w jakiej podawane są bilanse innych banków biletowych.

Komitet poświęcił wreszcie sporo uwagi sprawie pomocy finansowej dla przemysłu angielskiego, który dotychczas mniej korzystał z usług banków, aniżeli przemysł w innych krajach. Złożyła się na to zarówno własna zasobność przemysłu, jak również i brak zainteresowania się nim londyńskich instytucji finansowych, które zawsze otaczały większą opieką emisję pożyczki zagranicznej, aniżeli krajowej. W obecnych warunkach musi przemysł angielski współpracować z bankami, jeśli chce konkurować z przemysłami innych krajów. Współpraca instytucji kredytowej z przemysłem winna polegać na doradzaniu w sprawach finansowych, gwarantowaniu subskrypcji obligacji, względnie akcji, udzielaniu kredytu średnioterminowego, działaniu w charakterze pośrednika w czasie fuzji. Tych czynności banki akcyjne spełniać nie mogą, mimo że są do nich przygotowane, dlatego, że wykroczyłyby one poza sferę właściwego działania. W tym celu powinny być powoływane instytucje odrębne, przy poparciu finansowem banków akcyjnych, przyczem byłoby pożądane, ażeby w każdym dziale przemysłu specjalizowała się odrębna instytucja.

Wiele osób w Anglii zalecało, dla ułatwienia konkurencji przemysłowi eksportowemu, dewaluację funta, jako środek obniżenia kosztów produkcji. Komitet przyznaje, że stabilizacja funta w roku 1925 została dokonana na takim poziomie, że płace i koszty produkcji okazały się za wysokie w porównaniu z innymi krajami, uważa jednak, że omyłki, którą wówczas popełniono, nie można poprawiać żadną miarą obecnie, ponieważ dewaluacja pieniądza należy do czynności, których nie wypada podejmować. Międzynarodowa wymiana i finanse opierają się na zaufaniu, a fundamentem tego zaufania jest wiara, że każdy kraj będzie starał się utrzymać za wszelką cenę wartość swego pieniądza. Jedną z ważniejszych zdobyczy, jaką osiągnęła ludzkość drogą stopniowego postępu, jest zdrowy system monetarny, zaniechanie więc systemu waluty złotej przez W. Brytanię byłoby sprzeczne z ideą postępu. Komitet uważa, że pomysły o dewaluacji funta zrodziły się na tle trudności gospodarczych Anglii, które mają charakter przemijający. Stałość funta oddaje Anglii duże zasługi, ponieważ jednym z najważniejszych źródeł jej dochodu są usługi, wyświadczone całemu światu przez jej bankowość. Korzyść, którą uzyskalby przemysł drogą dewaluacji pieniądza, przeważałaby strata na usługach, wyświadczanych przez banki.

Zaledwie dwa miesiące upłynęło dotychczas od chwili opublikowania raportu, a już niektóre z jego zaleceń nie zdołały przetrwać próby życia. Bank Angielski nie tylko, że nie zdołał utworzyć zapasu dewiz w wysokości 50 milj. funtów, ale zadłużył się w tej wysokości w Banku Francuskim i w Banku Rezerwy Federalnej, celem prowadzenia interwencji na rzecz kursu funta. Rezerwy złota Banku nie tylko że nie zostały powiększone, ale spadły tak, że z dniem 21 września b. r. Bank został zmuszony zawiesić wymienialność biletów na złoto i stworzył przez to warunki dla silnej deprecjacji funta, przeciw czemu Komitet Macmillana wypowiedział się zupełnie wyraźnie.

Wkłady w instytucjach kredytowych.

(w milionach złotych).

INSTYTUCJE	1926	1927	1928	1929	1 9 3 0				1931	
	31. XII.	31. XII.	31. XII.	31. XII.	31. III.	30. VI.	30. IX.	31. XII.	31. III.	30. VI.
Ogółem . . .	1.193·0	1.874·6	2.484·2	2.756·1	2.868·4	2.932·1	2.923·4	2.998·7	3.005·2	2.919·6
Bank Polski i b/ki państ. ¹⁾	501·3	762·4	948·8	947·8	978·9	963·2	915·1	967·6	957·4	1.032·0
Prywatne banki akcyjne ²⁾	514·7	731·9	914·8	987·8	1.011·8	1.052·6	1.063·7	1.056·6	1.019·4	850·7
Kasy oszczędn. i spółdz. kredytowe.	177·0	380·3	620·6	820·5	877·7	916·3	944·6	974·5	1.028·4	1.036·9
Rodzaj wkładów										
Wkłady bezterminowe ³⁾	721·3	1.014·1	1.206·6	1.197·8	1.204·7	1.182·0	1.156·9	1.165·2	1.096·2	1.030·9
„ terminowe . . .	250·8	400·6	514·6	540·3	555·5	577·7	556·9	569·2	556·9	503·2
„ oszczędnościowe	220·9	459·9	763·0	1.018·0	1.108·2	1.172·4	1.209·6	1.264·3	1.352·1	1.385·5

¹⁾ Rachunki żyrowe bez kas państwowych w Banku Polskim i wkłady bez lokat skarbowych w Banku Gospodarstwa Krajowego, w Państwowym Banku Rolnym, w Pocztowej Kasie Oszczędności i w 2 bankach komunalnych.

²⁾ Wraz z oddziałami banków zagranicznych i Centralną Kasą Spółek Rolniczych.

³⁾ Wkłady à vista, rachunki żyrowe, czekowe i salda kredytowe na rachunkach bieżących.

Kredyty krótkoterminowe ¹⁾.

(w milionach złotych).

INSTYTUCJE	1926	1927	1928	1929	1930		1931	
	31. XII.	31. XII.	31. XII.	31. XII.	30. VI.	31. XII.	31. III.	30. VI.
Ogółem . .	1.383·1	1.949·6	2.715·0	3.022·6	3.117·7	3.101·9	2.968·3	2.779·8
Bank Polski	360·0	497·7	731·9	781·1	654·4	758·3	656·5	637·2
Banki akcyjne krajowe i Centralna Kasa Spółek Rolniczych	495·5	816·1	1.115·6	1.241·1	1.315·1	1.284·4	1.271·7	1.072·8
Oddziały banków zagranicznych	54·9	128·8	177·7	194·3	196·5	194·2	178·7	149·6
Banki państwowe i komunalne .	472·7	507·0	689·8	806·1	951·7	865·0	861·4	920·2
w tem:								
Bank Gospodarstwa Krajowego.	335·0	236·0	267·6	252·6	289·4	236·4	239·5	256·2
Państwowy Bank Rolny	102·9	213·1	353·1	468·8	577·1	556·1	536·4	581·3
Pocztowa Kasa Oszczędności . .	25·5	38·9	29·7	32·7	27·4	15·8	28·5	22·3
2 banki komunalne ²⁾	9·3	19·0	39·4	52·0	57·8	56·7	57·0	60·4
Rodzaje kredytów								
Dyskonto weksli.	539·5	956·8	1.364·5	1.413·4	1.366·3	1.328·9	1.176·6	1.123·4
Otwarty kredyt	650·9	694·7	858·7	991·3	1.093·3	1.089·4	1.097·2	955·0
Pożyczki towarowe, terminowe i inne	192·7	298·1	491·8	617·9	658·1	683·6	694·5	701·4

¹⁾ W Banku Polskim dyskonto weksli i pożyczki zastawowe, we wszystkich innych instytucjach stan kredytów z potrąceniem redyskonta.

²⁾ Polski Bank Komunalny w Warszawie i Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu.

Ruch spółek akcyjnych według rejestrów handlowych.

Data		Nowozałożone spółki akcyjne		Powiększenia kapitałów				Zmniejszenia kapitałów		Wykreślenia spółek akcyjnych z rejestru		Przyrost ilości spółek i kapitału akcyjnego			
		Liczba spółek	Kapitał w milj. zł	Liczba spółek	Kapitał (w milj. zł)			Liczba spółek	Kapitał w milj. zł	Liczba spółek	Kapitał w milj. zł	1-sza po odjęciu 10-tej i 11-tej			
					Ogółem	Powiększenia drogą :						Liczba spółek	Kapitał w milj. zł	Liczba spółek	Kapitał w milj. zł
						subskrypcji	przelewów								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1928		81	111·9	205	264·2	216·1	2·9	45·2	5	6·7	26	2·6	55	366·8	
1929		76	62·0	382	543·9	162·1	16·0	365·8	3	17·2	44	62·1	32	526·6	
1930 I kw.		24	22·1	63	81·8	23·8	2·3	55·7	4	7·7	13	1·8	11	94·4	
II "		9	11·8	41	63·6	53·9	0·6	9·1	2	0·2	6	0·7	3	74·5	
III "		10	15·3	33	35·1	29·8	3·3	2·0	1	0·6	6	12·8	4	37·0	
IV "		11	5·6	33	56·6	51·5	0·4	4·7	5	9·0	5	1·0	6	52·2	
1931 I "		10	6·0	19	16·8	13·6	1·2	2·0	3	1·2	8	1·6	2	20·0	
II "		8	4·1	20	27·8	26·8	0·1	0·9	3	4·8	6	0·6	2	26·5	